

A párizsi nagy zsinagóga (4. oldal)

Akkor halálmenet, most életmenet (5. oldal)

Minden jó elnyeri... büntetését! (8. oldal)

A 33. nap

(május 22.)

Az omerszámlálás, amit peszách második napjától sávuotig végzünk, tórai törvény. Eleinte természeti, mezőgazdasági jellegű volt, ma már az esti imában mondjuk el – vallásivá átalakítva.

A zsidó történelem, az évszázadok zsidóellenes rendeletei és azok végrehajtása gyászhetekké tette e 49 napot. A sabbát délelőtti liturgiában egy megrendítő költeményben kiáltunk fel Istenhez az ártatlanul kiontott vér miatt.

A gyász végigvonul a péntek estéken is. A löchá dodi dallama nálunk, eltérően néhány más árnyalatú közösségtől, gyászos. E napok hangulata szakad meg lág báomerkor, a 33. napon, amelyen megengedett minden addigi tiltott tevékenység, esküvő, nyiratkozás, borotválkozás, vidám rendezvényeken való részvétel stb. Ennyit a „civil” tevékenységről.

Ami a hagyományt illeti: ezen a napon szállt fel *Rabbi Simon ben Jocháj* lelke Teremtőjéhez. Sirjá-hoz ezek záródokolnak el ilyenkor Izraelben évről évre, imával és tábortűzzel emlékezve a Cádikra.

Egy másik hagyomány arról szól, hogy *Rabbi Akiva* 24 ezer tanítványa esett járvány áldozatául, s ezen a napon lett vége a ragály-nak.

Azt tudjuk Simon ben Jocháj-ról, hogy talmudtudós volt, s egyszer „negatívan” nyilatkozott a rómaiakról, akik elől ezért menekülnie kellett, s hosszú évekig bujdosott. A legenda a kabbalista Zochár szerzőjének tartja.

Akiva amellet, hogy nagy ismerője a hagyományos irodalomnak, jogi esetek rendszerezője is volt, s mindezekkel kiemelkedett kortársai közül, de azt is tudjuk, hogy ő volt a Bar Kochba-felkelés szellemi vezetője.

Róma hadvezérei és seregei tökéletes munkát végeztek. Levertek minden kísérletet, hogy Júdea még egyszer felemelje fejét, hogy visszanyerje függetlenségét és szabadságát.

Akik élve kerültek az ellenség kezébe – rabszolgák lettek. Az elesettek hullái tömegével hevertek az utakon, míg egy napon a hatóság engedélyezte eltemetésüket. Mint kivételes kegyet fogadták ezt a „gesztust”, és félinnepenek tették meg e napot, ami ijjár 18-ra esett, és amit mi lág báomernek nevezünk.

Bar Kochba elbukott. Az utókor azonban nem hálás a vesztes vezérnek. Alig említik. Annál inkább hódol Rabbi Akiva emlékének. Nem csak azért, mert éles logikája számos joggyakorlatot hagyott ránk, nem csak tragikus sorsa miatt, hogy tizedmagával máglyahalált szenvedett, nem csak mert a vesztőhelyen is, közvetlenül kivégzése előtt, istenszeretettel tanította zokogó tanítványait, hanem főleg amiatt, hogy neki is köszönhető az a szellem, amely a mai napig fenntartó eleme zsidóságunknak.

Ráv

Jom hasoa Jom hazikaron Jom haacmaut

Babij Jár

Gdansk

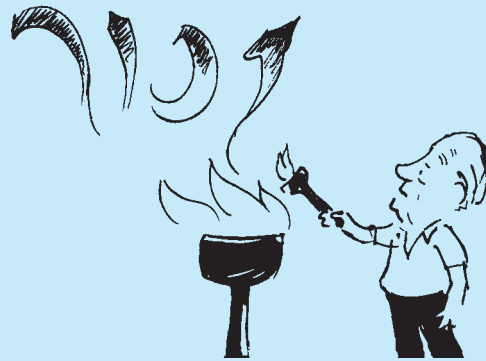
Johannesburg

Miami

Skokie

2011. május 9-én délelőtt megszólaltak Izrael-szerte a szirénák, minden tevékenység egy percre megszűnt, és a lakosság, a turisták, a vendégek korra, nemre, vallási irányultságra, bőrszínre tekintet nélkül néma csendben megálltak, a mindig zsúfolt utakon a motorok zúgása sem hallatszott. Emlékeztek. Emlékeztek a függetlenségi háborúban elesett, alig képzett, gyengén felszerelt, de a végsőkig kitaró, elkötelezett hazafiakra és honleányokra. És a nap kimenetele után azonnal kezdődött az utcai vigasság mindent elsöprő erővel, bizalommal, optimizmussal. A közös ünneplést a közösen viselt gyász ma megelőzi. Akkor fordítva történt. A közös ünneplést az ismert emlékezők, felvételek marandóan őrzik, de azt a másnap kezdődő gyilkos háború követte. Az bízott csak a győzelemben, aki a csodában hitt – és nem hiába hitték a csodában. Hitték abban, hogy újabb szétszórátás nem következik be, nem kezdődhet újból a több évezredes vesszőfutás.

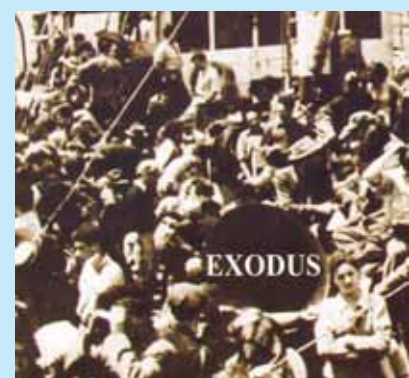
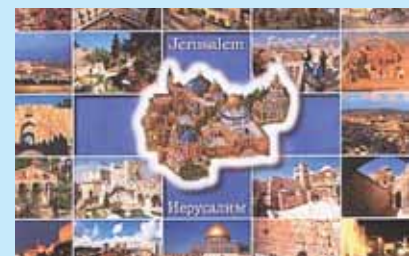
És felépült a Közel-Kelet legfejlettebb, legdemokratikusabb berendezkedésű állama az arab tenger közepén, ellenséges környezetben. Nem egyszerűen ellenséges ez a környezet. Tele van gyűlölettel, haraggal és azzal az elszántsággal, hogy Izraelt el kell törölni a föld felszínéről. E cél elérése érdekében minden eszközt megenged magának.

Nem állítjuk, hogy a mai Izrael minden szempontból a földi paradicsom. Az állandó fenyegetettség, a háborúk által nehezített mindennapok, a nemzetközi, Izrael érdekeivel ellentétes nyomás törvényszerűen belső feszültségeket okoz, amiből következnek belpolitikai problémák, esetlegesen valakik szemében rossz döntések.

Felvetődik a kérdés: Izraelt miért ítéli meg a világ szigorúbban? A válasz nagyon összetett, tele hazugsággal, képmutatással, de leginkább zsigeri antiszemitizmussal és természetesen gazdasági érdekekkel.

Beszélnünk kell a gálutban élő zsidóság kötelességéről. Nem elég egymás között mondani, hogy „büszkék vagyunk a zsidó államra, Izrael a mi virtuális hazánk, köszönjük, hogy bármikor befogad és otthon érezhetjük magunkat stb.”. Tennünk kell egyénenként és közösségeinken keresztül. Hirdetnünk kell Izrael igazságát, jogát az önálló hazához, az önvédelemhez, az állam kötelességét, hogy megvédje polgárait és megtegyze a biztonsághoz szükséges intézkedéseket. Fel kell ismernünk lehetőségeinket a helyi és a világpolitika befolyásolására, tiltakoznunk kell a hazug és igazságtalan Izrael-kép kialakítása ellen, és el kell ítélnünk minden Izrael-ellenes törekvést szóban és írásban!

Dr. Kardi Judit,
a Magyarországi Cionista Szövetség elnöke

Kérjük, hogy adója 1%-ával támogassa a magyarországi zsidóságot. Technikai számunk: 0358

NYILATKOZAT

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége és a Budapesti Zsidó Hitközség történelmi hibának tartja, hogy a Jobbik nevű nyílt nemzetiszocialista nézeteket hangoztató párt javaslatát magáévá téve, Tarlós István főpolgármester és a Fővárosi Közgyűlés többsége Wass Albertről nevezett el közterületet Budapesten.

Ez a döntés arcucsapása azoknak a budapesti polgároknak, akik a 19. század végén és a 20. század első felében a város lakosságának több mint egyötödét adták, és nagyon sokat tettek azért, hogy Európa egyik legszébb, legmodernebb metropoliszává válhatott.

A budapesti zsidóság mindig is motorja volt szeretett városa fejlődésének, kulturális és gazdasági fellendülésének, oroszlánrsze volt abban, hogy e település nemzetünk méltó fővárosa legyen.

Ez a határozat a Budapesten meggyilkolt zsidók tízezrei emlékének sárba tiprása, mert egy olyan emberről neveztek el teret, aki élete végéig hangoztatta zsidóellenes nézeteit, egész életében büszke volt nyílt antiszemitizmusára, és akit háborús bűncselekmények miatt ítélték el.

Egy ilyen ember nem méltó arra, hogy egy európai ország fővárosában teret nevezzenek el róla.

A főpolgármester és a Fővárosi Közgyűlés többsége szégyenteljes döntést hozott, amely okkal kelt visszatetszést és felháborodást a demokratikus gondolkodású, a népirtást, a faji gyűlölködést, az antiszemitizmust elítélő emberek körében.

Választási Híradó

Mazsihisz küldöttek listája 2011–2015.

1. Ács Tamás	Budapest
2. Aser Ehrenfeld	Debrecen
3. Baneth Péter dr.	Szeged
4. Benedek István Gábor	Budapest
5. Bermann Dávid	Szolnok
6. Biczó Tamás	Budapest
7. Bauer József	B. gyarmat
8. Breuer Péter	Budapest
9. Budai Béla	Budapest
10. Büchler Tamás	Kaposvár
11. Cseresnye Béla	Budapest
12. Csillag Barnabás	Karcag
13. Csillag Ferenc	Budapest
14. Darvas István	Budapest
15. Dávid Jenő	Debrecen
16. Davidovics László	Budapest
17. Deutsch László	Budapest
18. Deutsch Miklós	Miskolc
19. Deutsch Péter	Budapest
20. Deutsch Róbert	Budapest
21. Dickmann Tibor	Orthodoxia
22. Domán István dr.	Budapest
23. Donáth Miklós dr.	Szeged
24. Egri Oszkár dr.	Budapest
25. Engländer Tibor dr.	Budapest
26. Erdélyi Miklós dr.	Hmvásárhely
27. Fekete Miklós	Budapest
28. Feldmájer Péter dr.	Nagykőrös
29. Freund Jenő	Miskolc
30. Friedmann Tamás	Szekszárd
31. Fröhlich Róbert dr.	Budapest
32. Gádor György dr.	Budapest
33. Gálfi György	Budapest
34. Goldberger Tamás dr.	Budapest
35. Goldmann Tamás	Pécs
36. Grosz Andor dr.	Kecskemét
37. Herczog László	Orthodoxia
38. Horovitz Tamás	Debrecen
39. Hunyadi László dr.	Debrecen
40. Jakal Zoltán	Budapest
41. Jávör Mátyás	Székesfehérvár
42. Jung József dr.	Orthodoxia
43. Kálmán Tamás	Budapest
44. Kalmanovits Miklós	Orthodoxia
45. Karádi Gábor	Budapest
46. Kardi Judit dr.	Budapest
47. Kardos Péter	Budapest
48. Kerényi András	Budapest
49. Kertész Gábor	Nyíregyháza
50. Keszler Gábor	Budapest
51. Kiss Henriett	Budapest
52. Klein Ervin	Budapest
53. Klein Miklós	Budapest
54. Kőszegi Zoltán	Budapest
55. Kreisler Gábor	Debrecen
56. Kunos Péter dr.	Budapest
57. Kurucz Ákos dr.	Budapest
58. Lajtai Tamásné	Budapest
59. László Miklós	Budapest
60. Lebovits Imre dr.	Budapest
61. Lednitzky András dr.	Szeged
62. Leszlauer Ernő	Győr
63. Ligeti László	M. gyaróvár
64. Löwy Lajos	Tokaj
65. Löwy Tamás	Budapest
66. Löwy Tibor dr.	Budapest
67. Madej Ferenc dr.	Miskolc
68. Markovics Zsolt	Szeged

69. Márkus Sándor	Szombathely
70. Máté György	Budapest
71. Medgyesi Tibor	Budapest
72. Mendel Márton	Budapest
73. Mester Tamás	Budapest
74. Mészáros András	Szombathely
75. Mitzki Ervin	Pécs
76. Mucsi Lászlóné	Budapest
77. Müncz László	Budapest
78. Nádél Tamás	Budapest
79. Nattán László	Kaposvár
80. Peccol Sándor	Budapest
81. Petrikné Zsoldos Bea	Budapest
82. Politzer Ágnes	Pécs
83. Raáb András	Kiskunhalas
84. Radnóti Zoltán	Budapest
85. Róna Imre	Orthodoxia
86. Róna László	Kaposvár
87. Róna Tamás	Kecskemét
88. Rosenberg György	Orthodoxia
89. Rosenfeld Sándor	Budapest
90. Sándor Péter	Sopron
91. Sárközy Gyula	Budapest
92. Sárosi György	Nyíregyháza
93. Schönberger András	Pécs
94. Schöner Alfréd dr.	Budapest
95. Schweitzer József dr.	Budapest
96. Sessler György	Budapest
97. Siklósi Vilmos	Zalaegerszeg
98. Singer Andrásné	Budapest
99. Somlai Tamás	Orthodoxia
100. Somogyi László	Debrecen
101. Streit Gábor	Budapest
102. Streit Sándor	Budapest
103. Suchman Tamás dr.	Békéscsaba
104. Szántó György	Budapest
105. Szegedi Tamás	Orthodoxia
106. Székely István dr.	Nagykanizsa
107. Szentgyörgyi Róbert	Budapest
108. Szinai T. József	Budapest
109. Tamás Péter	Budapest
110. Tepper Ágnes dr.	Szeged
111. Tordai Péter	Budapest
112. Tóth Elemérné	Salgótarján
113. Totha Péter Joel	Budapest
114. Turai János	Vác
115. Vadász Gábor	Budapest
116. Varró Sándor dr.	Orthodoxia
117. Verő Tamás	Budapest
118. Villányi Benjamin	Budapest
119. Villányi Tibor	Győr
120. Weiszberger Mojse	Orthodoxia
121. Wittmann Zsuzsa dr.	Veszprém
122. Zallel János dr.	Budapest
123. Zoltai Gusztáv	Budapest
124. Zucker Immanuel	Budapest

A BZSH Körzeti Választások eredménye 2011–2015.

(A BZSH Választási Bizottsága által elfogadott mandátumok és igazolások)
A BZSH legfelsőbb vezető testületébe, a Közgyűlésbe megválasztott küldöttek

1. Ács Tamás	(Dohány utcai Körzet)
2. Bandi László	(Vasvári Pál utcai Körzet)
3. Benedek István Gábor	(Hegedűs Gyula utcai Körzet)
4. Biczó Tamás	(Hegedűs Gyula utcai Körzet)
5. Budai Béla	(Bethlen téri Körzet)

6. Breuer Péter	(Hegedűs Gyula utcai Körzet)
7. Botfalvai Gábor	(Dohány utcai Körzet)
8. Cseresnye Béla	(Dohány utcai Körzet)
9. Csillag Ferenc	(Budai Körzet)
10. Davidovics László	(Hegedűs Gyula utcai Körzet)
11. Deutsch Péter	(Bethlen téri Körzet)
12. Dr. Deutsch Zsuzsanna	(Kórház Körzet)
13. Dr. Egri Oszkár	(Hegedűs Gyula utcai Körzet)
14. Dr. Engländer Tibor	(Bethlen téri Körzet)
15. Fekete Miklós	(Zuglói Körzet)
16. Freimann Péter	(Dohány utcai Körzet)
17. Dr. Gádor György	(Páva utcai Körzet)
18. Gálfi György	(Nagyfuvaros utcai Körzet)
19. Gervai László	(Hunyadi téri Körzet)
20. Dr. Goldberger Tamás	(Nagyfuvaros utcai Körzet)
21. Gönci Péter	(Dózsa György úti Körzet)
22. Hajdú Péter	(Dohány utcai Körzet)
23. Horváth József	(Lágymányos-Újbuda Körzet)
24. Jakal Zoltán	(Lágymányos-Újbuda Körzet)
25. Dr. Kardi Judit	(Hunyadi téri Körzet)
26. Karádi Gábor	(Vasvári Pál utcai Körzet)
27. Kálmán Tamás	(Bethlen téri Körzet)
28. Dr. Kerekes Béla	(Dózsa György úti Körzet)
29. Kerényi András	(Délpesti Körzet)
30. Keszler Gábor	(Bethlen téri Körzet)
31. Kiss Henriett	(Zuglói Körzet)
32. Klein Ervin	(Hegedűs Gyula utcai Körzet)
33. Klein Miklós	(Nagyfuvaros utcai Körzet)
34. Kőszegi Zoltán	(Budai Körzet)
35. Dr. Kunos Péter	(Dohány utcai Körzet)
36. Dr. Kurucz Ákos	(Hunyadi téri Körzet)
37. Lajtai Tamásné	(Hegedűs Gyula utcai Körzet)
38. László Miklós	(Hunyadi téri Körzet)
39. Dr. Lebovits Imre	(Zuglói Körzet)
40. Dr. Löwy Tibor	(Hegedűs Gyula utcai Körzet)
41. Máté György	(Újpesti Körzet)
42. Medgyesi Tibor	(Budai Körzet)
43. Mendel Márton	(Nagyfuvaros utcai Körzet)
44. Mester Tamás	(Nagyfuvaros utcai Körzet)
45. Mucsi Lászlóné	(Vasvári Pál utcai Körzet)
46. Müncz László	(Hegedűs Gyula utcai Körzet)
47. Nádél Tamás	(Dohány utcai Körzet)
48. Peccol Sándor	(Dohány utcai Körzet)
49. Petrikné Zsoldos Bea	(Nagyfuvaros utcai Körzet)
50. Rosenfeld Sándor	(Bethlen téri Körzet)
51. Rózsa Péter	(Lágymányos-Új buda Körzet)
52. Sárközy Gyula	(Bethlen téri Körzet)
53. Sessler György	(Vasvári Pál utcai Körzet)
54. Singer Andrásné	(Hegedűs Gyula utcai Körzet)
55. Streit Gábor	(Nagyfuvaros utcai Körzet)
56. Streit Sándor	(Nagyfuvaros utcai Körzet)
57. Szántó György	(Bethlen téri Körzet)
58. Szentgyörgyi Róbert	(Nagyfuvaros utcai Körzet)
59. Szinai T. József	(Kórház Körzet)
60. Tamás Péter	(Újpesti Körzet)
61. Tordai Péter	(Budai Körzet)
62. Vadász Gábor	(Dózsa György úti Körzet)
63. Villányi András	(Budai Körzet)
64. Villányi Benjamin	(Budai Körzet)
65. Dr. Zallel János	(Dohány utcai Körzet)
66. Zoltai Gusztáv	(Dohány utcai Körzet)
67. Zucker Immanuel	(Hunyadi téri Körzet)
68. Üres mandátum	(Lágymányos-Újbuda Körzet)
69. Üres mandátum	(Kispest Lőrinc Körzet megszünt)
70. Üres mandátum	(Zuglói Körzet)

A Közgyűlésnek továbbá hivatalból tagjai a Budapesti Rabbiság főrabbijai és rabbijai.

Körzeti kitekintő

Szeged

A Gedói Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény vendége volt *Chává Báruch*, a Jad Vasem vezető tanára, aki az Újzsina-góga megtekintése után bemutató órát tartott diákoknak, majd továbbképzést történelemtanároknak. Meghívója *Kothencz Erzsébet* volt, aki hosszú évek óta foglalkozik a tárgykörrel, és részt vett annak a módszernek a megismerését szolgáló izraeli tanfolyamon, amely a holokauszt tanítását oktatja. Az előadó több projektet is bemutatott, amely gyerekeket ösztönöz arra, hogy plakátot készítve fejezzék ki a véskorszakkal kapcsolatos gondolataikat. Kifejtette, hogy a soá nem csak a zsidók történetének része, hisz a hátrányos megkülönböztetés szinte minden európai embert érint valamilyen szempontból. Szólt arról, hogy az az út, amely milliók deportálásához és megsemmisítéséhez vezetett, nem ott kezdődik, hogy elindulnak a vagonok a haláltáborok felé. A kezdet az, hogy valaki valaki mást gyűlöl, és ez a gyűlölködés sajnos így vagy úgy, de ma is létezik. Ezért kell, hogy tanuljon mindenki a megtörténektől és emlékezzen rá, hogy soha ilyesmi meg ne ismétlődhesse. Öröm számunkra – mondta Chává Báruch –, hogy már közel 500 magyarországi tanár ismerte meg Izraelben a holokauszt tanításának módszerét, és azt alkalmazza is hazájában.

L.A.

Pécs

Peszách előtt látogatás tett városunkban a kaposvári hittestvérek egy csoportja. A Fürdő utcai székházban baráti beszélgetésre került sor. A vendégeket *Goldmann Tamás* elnök köszöntötte, megajándékozta őket a Hagyomány Szociális Alapítvány által megjelentetett kiadványokkal, melyekben a véskorszakot túlélő pécsiek visszaemlékezései olvashatók. A találkozó után a vendégek megtekintették a Pécsi Nemzeti Színházban a Getto című előadást.

Tisztségviselő-választásra kerül sor a hitközség közgyűlésén. Újból Goldmann Tamás lett az elnök, az alelnökök pedig *Stark András* és *Kürti Mihály*. A Szociális Bizottság elnöke *Stark Andrásné*, a Számvizsgáló Bizottság elnöke *Kaiser László*. A Mazsihisz képviselő-testületi tagjai Goldmann Tamás, *Mitzki Ervin*, *Politzer Ágnes*.

Gázszerelés

- Gázberendezések, gázvezeték új szerelés hatósági engedéllyel
 - Időszaki kötelező ellenőrzése (2008. XL. tv. 89.§ [6])
 - Vízórszerelés
 - Fűtőszerszerelés, fűrdőszoba-felújítás
- FRANK 1063 Budapest, Szív u. 28.
Tel.: (1) 331-5743, 06-30-932-3615

Hírek, események röviden

– A WIZO a következő ülését május 31-én (kedd) 16 órakor a Frankelban tartja.

– **Értesítjük hittestvéreinket**, hogy a balatonfüredi üdülő 2011. június 1-jén nyit. Várjuk Önöket fűrdőszobás, televíziós szobákkal. Jelentkezni lehet munkanapokon 7 órától 14 óráig a 06-30-638-6712 számon Hagen Évánál.

– **Holokauszt Emlékközpont.** Cím: Budapest IX., Páva utca 39. Nyitva: hétfő kivételével naponta 10–18 óra között. Telefon: (1) 455-33-33. Honlap: www.hdke.hu. E-mail: info@hdke.hu

Egy szabálytalan életút értelmezésének kísérlete

György Péter: Apám helyett

Apák és fiúk életfelfogásbeli és az értékmegítélési különbözősége szinte természetesnek mondható. Am ha maga a történelmi háttér ezt felerősíti, akkor még élesebben mutatkozik ez meg. A fiak csak egy lezárt életpálya után ítélnék az apák létsorsára fel. Nyilván más milióban, merőben más történelmi körülmények között mondják ki véleményüket.

György Péter édesapjának életén keresztül különös utat mutat be. Egy zsidó gyökerekkel rendelkező, keresztényé vált fiú történetét, aki a bori munkatáborból jut el a mai magyar szélsőjobbjáig. Az író ennek magyarázatára keresi nyugalatlanul és nagy érdeklődéssel a választ. Szimpla életlépés helyett és mellett az idevezető okokat próbálja faggatni. Közben megismerjük a kort, a társadalmat, az apát ért ellentétes hatásokat. Dokumentatív és néhol lírai vizsgálata egyre mélyebbre ásva különös leleteket hoz felszínre.

Kosztolányi Dező intő figyelmeztetése nem elhanyagolható: „Csodálkozol a kokainistán / s nem érted? / Gondolkoz el az okain is tán – / S megérted!” A mű írója erre az ellentmondásokról sem mentes gondolkodásra, becsületet számvetésre invitálja az olvasót. Nem csupán gondolatokat közöl, hanem önálló gondolkodásra serkent. Apja életének felvázolása kor szerényen jegyzi meg: „Nem az én tisztem eldönteni, hogy igaz vagy hamis tanúja voltam-e apám perének.”

Az apáé egy generáció életélménye. Túlélőként új életet kíván élni. Törölni akarja a múlt rémeit, ahhoz a politikai párthoz kötődik, mely megcsilantja előtte az egyenlő polgár életének lehetőségeit. Ennek ára a felejtés, az események ki nem beszélése. Ezt szinte elvárta a Rákosi-kor és a Kádár-rendszer egyaránt.

Milyen élmények érték az édesapát már a munkaszolgálat előtt? A népi írókon nevelkedett fiatalember magát igaz magyarnak tartotta. A harmincas évek végén egyszerre élte meg a zsidótörvények megszorító intézkedéseit, valamint a területi visszaszerzés lelkes mámorában égő ország eufóriáját.

Ez szinte skizofréniát vált ki az átélőből. Az író ezt tömören így összegzi: „Az én feladatomból csupán az, hogy rekonstruáljam a társadalmi fantáziának, a felejtésnek és az elfojtásnak, az eltűnt történeteknek azokat a kereteit, azt a teret, amelyben mindezt tündér könnyedséggel, sikerrel megtehettem.”

A könyv túlmutat az apa történetén. A két háború közti kor, majd az 1945

utáni időszak politikai, szociológiai, individuálpeszichológiai és tömegléktani elemzése is helyet kap a lapokon.

Megismerjük a diktatúrák mechanizmusát, az emberi gyarlóság esendőségét. A 20. század két nagy diktatúrája közötti analógiát-disztinkciót. Az egyik antropológiai tévely, a másik osztályszempontú elnyomás.

A múlt század történetét tanulmányozó történészek számára is hasznos olvasmány György Péter írása. Közvetett és közvetlen élményen alapuló korrajz és diagnosztikai lelet. Áttekinthető a holokauszt kutatások nyugati szakirodalmát, politikai analízist nyújt, sokszor fájdalmas önvizsgálatot, csontig hatoló élvezeteket.

Egy apa életén keresztül egy egész korszak ellentmondása tárul fel.

E emberek, csoportok, nemzetek gondolkodása, érzelmevilága. A szeretet és a gyűlölet egymásnak feszülő ellentéte. Meg kellett írni ezt a könyvet, mert amint az író vallja: „Semmi sem maradt belőlük, csak ezek a sorok.”

E sorok, melyeket a fiú elmond a már halott apja helyett, aki nem tudott mit kezdeni zsidóságával és magyarságával, s aki „nagy árat fizetett” hűségesei tévedéseiről.

(Magvető, Bp., 2010. 306 old.)

László József

Temetői teendők (2.)

Ígéretemhez híven a zsidótemetők fenntartásával, felújításával és ellenőrzésével kapcsolatos gondolataimat folytatom. Először is tisztázni kell a fogalmakat.

Fenntartás: összetett feladat, nem csak a fűnyírás értendő alatta. Fenntartás alatt a rendszeres fűnyírásnál a növényzet – cserje, sövény, fa stb. – ápolása, a veszélyes fák kivágása, a síremlékek tisztítása, a ledől síremlékek felállítása, az utak karbantartása, a szemét, illetve hulladék (beleértve a kaszáleket is) eltávolítása, a kerítés javítása, karbantartása, a talaj egyenlőtlenségének korrigálása, a ravatalozó működőképességének biztosítása, a kapu állagának megőrzése értendő.

Felújítás: az a munkafolyamat, mikor a temetőt a lehetőségekhez mérten az eredeti állapotnak megfelelően újítom fel. A felújítás alatt csak teljeskörűséget lehet érteni, nem felújítás az, ami csak egyes munkafázisokat végez el.

Kétfajta felújítást különböztetnek meg:

1. A műszakilag teljességre törekedőt. Ezalatt azt értem, hogy a teljes eredeti állapot visszaállítása kerül.
2. A látogathatóságra és a megőrzésre törekedőt. Ezalatt az értem, hogy a lehető legkisebb költséggel állítsam vissza az eredeti állapotot.

Ellenőrzés: a helyszínen történő folyamatos, visszatérő és rendszeres ellenőrzése a fenntartásnak, a felújításnak és a karbantartásnak. Természetesen az ellenőrzésnek csak akkor van értelme, ha megtörténik a visszacsatolás, illetve felvezetésre kerülnek az ellenőrzés tapasztalatai.

A három fogalom egymással összefüggő, egyik a másik nélkül nem eredményes. Rögtön itt felmerülhet az a probléma, hogy a meglévő apparátusi struktúra nem teszi lehetővé a munkák elvégzését. Ez ma tényleg igaz, mert a jelenlegi gondolkodás egyirányú.

Ez ideig nem lett kialakítva – meggyéknént vagy két-három megye együtt – egy társadalmi team. Egyáltalán nem lett kihasználva a Mazihiisz vezetői tagjainak területfelelősi rendszere. (Persze nem ideillő téma, csak megemlítem, hogy azért sincs területfelelősi rendszer, mivel a vezetőség alapszabály szerinti hatásköre egyáltalán nem érvényesül, hanem a döntések szűk körben, mindenkitől elzárva születnek meg.) S arról még nem is beszéltem, hogy e téren a hitközségi elnökök is fáradhatatlanul végzik munkájukat. S idesorolom a felelős önkormányzatokat, a Hit Gyülekezetének helyi munkavégzését és azt a sok segítőt, aki a temetőkért tesz. Ha mindez figyelembe veszem, akkor rá kell jönnöm, hogy alapvetően a koordinálás hiányzik.

Rögtön meg kell jegyezni, hogy a fogalmak ideális állapotot feltételeznek. Természetesen ez a mai jelenre nem lehet igaz, mivel a feladatok nagyságrendje olyan mérvű, hogy ennek anyagi vonzata csak az osztrák példával oldható meg: Ausztria 10 éven át húszmillió eurót biztosít a zsidótemetők felújítására.

A bejárásaim során az alábbiakról győződtem meg:

- Azokon a helyeken, ahol hitközség, illetve szórvány létezik, ott erejükhez és anyagi helyzetükhöz mérten korrekt munkavégzés folyik. Az ideadott anyagi segítség nem vész el, és hozadéka van.
- A felelős önkormányzatok esetén az együttműködési szerződések a mérvadóak. Ez a munka létezik és folyamatos az apparátus részéről. Tehát az ideáramló anyagiak is megtérülnek.
- A legtöbb gond és probléma az elhagyott, sokszor nem is az adott településen található zsidótemetőkkel van. Az elhagyott temető fogalma nem jelent nagyságrendet, mivel találko-

tam két sírt magában foglaló temetővel, és olyanokkal is, ahol hatvan-nyolcvan síremlék található. Ezen esetekben sokszor történik részleges felújítás. Tehát a munka elkezdődik, majd abbamarad. Arról már nem is beszéllek, hogy egy idő után a felújítás ellenére újra a természet fogadja magához a temetőt. Mindez azt jelenti, hogy csak a teljes körű felújítás a megfelelő, és utána a folyamatos karbantartás. Következésképp inkább hagyni kell a temetőt addig, amíg nem tudjuk megteremteni a szükséges feltételeket.

• Van egy különleges probléma is: a privatizálás során több helyen olyan helyzet alakult ki, hogy a temetőhöz nincs odavezető út. A temetőt magánterület veszi körül. E témakörben nem spórolhatok meg az adott önkormányzattal történő egyeztetés. E temetőket valószínűleg csak az út rendezése után érdemes felújítani.

Már az előző írásomban is szoltam a helyszíni munkavégzésről, az önkormányzattal való találkozásról. Itt pedig a visszatérő ellenőrzést emelném ki. Az ellenőrzés egyben az anyagiakkal történő helyes gazdálkodás elősegítője is, túl azon, hogy rendszeresebb kapcsolatot igényel az adott településsel. A jelenben a lehetőségek a túlzott levelezésben mutatkoznak, nem beszélve arról, hogy a levelek esetenként követelő stílusban íródnak. A megoldás mindig az együttes munkában, a helyszíni megbeszélésben keresendő.

Persze félre ne értsék, nem hordom e témában sem a zsebemben a bölcsek követ. Csak próbáltam a szakmai múltam segítségével, az eddigi bejárási tapasztalataimra támaszkodva, egy általános összefoglalót készíteni a zsidótemetőkéről, a megoldandó feladatokról, és beszámolni azokról a tényekről, melyeket a bejárásaim alatt ismertem meg.

Az sem biztos, hogy ez az egy út a járható. De az biztos, hogy egyvalamit mindenképpen szem előtt kell tartanunk, mégpedig azt, hogy őseink tisztelete még akkor is fennmaradjon, ha az adott településen sajnos már egy zsidó ember sem él. Egyben az újságon keresztül felhívással élek, és hívok minden tenni akarót egy táborba, aki e témakörben cselekedni kíván. Jelezze a Mazihiiszén vagy az Új Életben keresztül, hogy részt kíván venni a temetői team munkájában.

Siklósi Vilmos,
a kegyeleti bizottság tagja

Drága széderünk!

Naná, hogy az idén is mélyen a zsebébe kellett nyúlnia annak, aki családostul közösségi széderen kívánt részt venni. De nem mindegy, és most nem az amerikai szponzorok támogatásából élő közösségekre gondolunk. Egyik fővárosi körzetünk honlapján olvastuk: a szédert az amerikai Joint támogatja. Itt olcsóbb is volt.

Az már más kérdés, hogy ez a körzet amúgy a legtehetősebbek egyike... a többiek meg... elváltak egy széderrel is.

Szombathely

A több mint ötvenfős közönség előtt Vasadi Péter, a Lauder-iskola tanára vezette le a szédert. Már a megjelentek magas létszáma különbözővé tette az estét a többitől, melyen természetesen nem maradtak el a kérdések és az ezekre adott válaszok sem. Az ünnepet a kiváló lakoma tette még emlékezetesebbé. Külön öröm volt látni a sok fiatal. A megrendezésért köszönet illeti Már-

kus Sándor elnököt, Weber Katót és mindenkit, aki nekik segített.

Székesfehérvár

A hitközség a hagyományokhoz híven idén is ingyen látta vendégül az első széderestén a környéken élőket. A szertartást Jávros Mátyas elnök vezette. A városból és vonzáskörzetéből közel negyvenen vettek részt az eseményen. A Má nistánát a felnőttek is együtt énekeltek el a gyerekekkel. Ez egész estére megalapozta a jó hangulatot, amit a finom vacsora tovább fokozott.

Pécs

A Fürdő utcai imatermben tartott ünnepköszöntő istentiszteletet követően a nagyteremben nagyszámú résztvevő előtt Schönberger András főrabbi szolt peszách tartalmáról, máig tartó tanulságairól. A közösségi szédervacsorán felolvasta a Haggadát, választott Goldmann Fannika (folytatás a 6. oldalon)

CSOMÓS RÓBERT

A víz

neves CZÁJA CIRKUSZ. Nagyanyám előrelátó oktatása folytán én már akkor olvasni, sőt számolni is tudtam, így aztán saját szememmel győződhettem meg róla, hogy ezer pengő jutalom volt kitűzve annak, aki a kiragasztott plakátokon sok medáliával díszes, csikos atlétatrikóban feszítő Czája Jánost két vállra tudja fektetni.

Ezer pengő! Ezer darab ezüstpénz! Ezer „rengeteg”! Így hívták akkoriban a pengőt a nagyapámtól kölcsönt kunyerálók – adjon, Frankfurt ur, egy „rengeteg” pénketig.

Tomi unokaöcsémrel azt is kiszámoltuk, hogy ezer pengőből Szent István karamellával, amelyet úton-útfélen két fillér darabon árusítottak, be lehetne fedni a Búza teret. Micsoda remek dolog lenne ott legelészni! Minthogy a Czája Jánost két vállra fektetni még Laci nagybátyám sem mert vállalkozni, ezt a teremtünk elvetettük, de a cirkuszi előadásra legalább állóhelyet szerezni reálisnak látszott. Lovak húzták-vonták a cirkusz kocsisorát, a színpad szerint a manézson is szerepelt egy Lola nevű műlovárnő (akibe már a fénykép alapján egyből szerelmes is lettem), ám oroszlánjai, tigrisei, számolni tudó számára és egy elefántja is volt a cirkuszban, amelyeket tíz fillér ellenében előadásra kívüli is meg lehetett tekinteni.

Igen ám, de honnan vegyen az emberfia tíz fillért? Hát a fenn már említett Tomi unokaöcsémrel majd pipet nem kaptunk a kíváncsiságtól, annyira óhajtottuk látni az állatokat. Agyfűrt fic-

kó volt ám a szegény tizenkét éves korában elpusztított unokaöcsém, nem csoda, hogy a BÖLCS VARIJÚ nevet kapta az indiánoknál. Az ő ötlete volt, hogy a két zománcvödörbe kapaszkodva megjelenjünk Czája János magas színe előtt. Mikor a híres-neves ember meglátta a teli vödört, elmosolyodott, és még azt is megengedte, hogy megtapogassuk karján a „békákat”, amelyeket ugráltatni is tudott. Kereslet és kínálat hamar egymásra talált. Nekünk az áru nem került semmibe, csak oda kellett cipelni az alig ötszáz lépésnyire lévő épülő sátorhoz. Az alku szerint száz vödör víz, és a porond közelébe állva végignézhetjük az előadást. Az állatokat – mert az itatás egy cirkuszi ember felügyelete mellett a mi feladatunk volt – amúgy is láthattuk, sőt a lovakat, de még az elefánt ormányát is megsimogathattuk.

Hát nekem, nem tudom, miért, hosszú életet adott az Örökkévaló, de olyan izgalmas, boldog nyaram azóta sem volt. A tigris és az oroszlán ott üvöltött, szaglott mellettem, a műlovárnő, a flitteres trikóban feszítő Lola homlokon csókol. Hajnalban keltünk és kezdődött a vízfordás, egy óra alatt háromszor is tudunk fordulni, így hát pár nap múlva a megnyitó díszelőadást nézhetjük végig, mégpedig a két pengőbe kerülő első soroknál is közelebről. Ja! Igaz, vízihólyag nőtt mindkettőnk tenyerére, de ugye egy indián főnök a kínczóölöphöz kötve is rezzenéstelen arccal viseli el a fájdalomokat...

Azt, amin kicsit össze is veszttem a Tomikával, hogy ki veszi majd feleségül a Lolát, sajnos eldöntötte a sors. Most utólag bocsánatot kérek Tomikától, ma már szívesen átengedném neki a gyönyörű Lolát is, csak kimenthessem a gonoszok karmaiból, ahogyan azt álmaimban gyakran teszem. Sastollas leventesapkában, hamis igazolvánnyal újra és újra lemegek érte a hűsvéti szünetben Miskolcra, de Elza nagynénem nem engedte felhozni, mert Pestet bombáznai fogják az angolok.

Uram! Akkor miért nem nyitottad fel a szemünket? Hát mostanában ezért pereskedem az újsziszttákkal, írom ellenük a felvilágosító, könyveket, újságcikkeket... hiába!

Annai sok mindent írtam már áldott emlékü nagyanyám készítményeiről, lekvárokról, befőttekről, süteményekről, sóletről, húsvévesről, hogy akár egy receptkönyv is kitérnék belőle, de megfeledkeztem a legfontosabbról, az emberi élet, a zsidó konyha legfontosabb kellékéről, a vízről.

Úgy hatodik éves lehettem, és a nyár végén már az iskolába járás réme lógott a fejem felett, mikor a miskolci Löwy-udvart elérte az innováció. Pár napig embereket láttunk barkácsolni a nagy udvar előtti macskaköves utcán, aztán egyszerre csak, mintha Mózes vezér vesszeje nyomán történt volna, hatalmas vízfóráss, nyomókút keletkezett az udvar előtt. Egy csoda, amelynek az öntöttvas karjára csak rá kellett csimpaszkodni, és máris vastag sugárban, kifogyhatatlanul dől belőle a friss, hideg, jótűz artézi víz. Na, bezegg attól fogva nem is ment senki a kerti kerekes kutat hajtani, hanem csak kapta a vödört, alátette az új csodakútnak, és már cipelhette is haza, az alig százlépésnyire lévő lakásajtóhoz a vizet. Még a kutyák is – azokról pedig élt vagy fél tucat a Löwy-udvarban – elhanyagolták a hajdani sorban állások, kimerítő tekeréseket, pletykák, veszekedések vagy éppen szíves találkozások színhelyét, a kerekes kutat, mert a nyomókút alján egy jókora lefolyóból ők is vígan lefetyelhettek, amennyi csak a bendőjükbe fért. Voltak ennek a kifogyhatatlan öröme – mármint hogy nyáridőben egy másik gyerek rákapaszkodott a nyomókarrá, aztán csak aláállt és hűsölt az ember, majd helycsere következett, és strandolni lehetett a végtelenség – egy üröm-oidala is.

Veszedelmes volt végigmenni a ház hosszú folyosóin, mert bármelyik lakásba beránthatták az emberfiát, és lavórba állítva, minden tiltakozás ellenére büdös háziszappannal, síkrákefével lecsutakoltatták, hiszen könnyűvé lett a vízhez való hozzájutás. Na de nem is erről akartam én beszámolni, minden, amit eddig leírtam, felesleges szószátyárkodás, hanem az a lényeg, hogy éppen a kút megépítésével egy időben jött meg a miskolci Búza térre a körhintával és céllövöldével is rendelkező, híres-

SCHÖNER ALFRÉD

A párizsi nagy zsinagóga

A gazdag történelmi és kulturális hagyományokkal rendelkező francia közösség Európa egyik legrégebbi és legtekintélyesebb gyülekezete. Ma több mint hatszázezer zsidó él Franciaországban, és kétségtelenül ez a gátlatlan élő zsidóság egyik szellemi centruma.

A helyi történészek feltételezése szerint a párizsi gyülekezetet a polgári időszámítás előtti I. században alapították, még a római megszállás ideje alatt.

A mai – több mint hatszázezer fős – közösség nagyobb része Algériából származik, a kisebbik része Tunéziából és Marokkóból vándorolt oda.

Európa első olyan közössége ez, ahol a zsidók a többi polgárral egyenlő elbánásban részesültek. Párizsban ma már több mint száz zsinagóga működik.

A zsinagógák közül a legnagyobb a Synagogue de la Victoire, amely 1874-ben készült el. A lenyűgöző, neoromán stílusban épült, bizánci ornamentikával ékesített épület 2500 hívőnek ad helyet. 26 méter magas, 44 méter hosszú és 17 méter széles. Székesegyházra emlékeztető külső formája szoros rokonságot mutat a trieszti nagy zsinagógával. Számos külső, de elsősorban belső építészeti elemén a budapesti Dohány utcai templom formai tulajdonságait is felfedezni véljük.

Felirat a zsinagógában: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat”

Tervezője, Alfred-Philibert Aldrophe, zsidó művész volt, akinek nevéhez a versailles-i nagy zsinagóga felépítése is fűződik. Az építettség Párizs városa lévén, a templom a második

A zsinagóga frigyszekrény

világháború alatt, a német megszállás idején, bizonyos jellegű „védelemet” élvezett.

A bejárat feletti részen rózsablak szórja a fényt, és félkörívben jól olvasható Jákob ősapánk – B'réit könyve 28. fejezetének 17. versében található – héber mondata, melynek magyar fordítása „nem más ez, mint Isten háza, az Eg kapuja”.

Az ötablakos külső utcai felület tetejét két kőtábla koronázza. A franciaországi zsinagógák túlnyomó részéhez hasonlóan ez az épület is az utcáról kapta a nevét, arról az utcáról, amelyben található. Így lett a neve „la Victoire”, azaz győzelem, ami Bonaparte Napóleon franciaországi győzelmére utal. A helyiek gyakran „Rothschild-Schulna” is nevezik. A helyi hagyomány szerint ugyanis ebben

a közösségben imádkozott a híres bankár, Rothschild báró.

Herzl Tivadar 1895-ben naplójában a következőket írja: „Egyszer sétáltam Párizsban, és láttam egy gyönyörű zsinagógát a Rue de la Victoire-on, amelyben ünnepélyes és meghatározó istentiszteletnek voltam szemtanúja.”

Az egykori franciaországi főrabbi, Cadok Kohén ebben a zsinagógában eskette meg 1890-ben Alfred Dreyfust.

Az alapító atyák és hívek jelentős része Elzászból származott, így az istentiszteleti rend a mai napig az askenázi liturgiát követi, habár a zsinagóga látogatóinak nagyobb része ma már Észak-Afrikából áttelepült zsidó.

A templom belső terét uralja a jellegzetes stílusban kitárulkozó Aron haKodes, a frigyszekrény. A tóraszekrény felett, a szejedi vagy a budapesti Páva utcai zsinagógához hasonlóan, a befogadó ország nemzeti nyelvén, tehát ott franciául, a klasszikus tórai mondat olvasható: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat” (Vajikrá 19. 18.). A tóraolvasó asztal két szélén feltűnő könyveszerű szék, mondhatnám, kisebbfajta „trónus” hívja fel magára a figyelmet. Az egyikben Párizs főrabija, a másikban Franciaország főrabija ül, illetve ülhet.

Vigyáznak, hogy e két tisztséget össze ne keverjék... No comment.

A nyugati falon a korabeli hagyományoknak és stílusnak megfelelően beépített orgona uralja a felső régiót. Ünnepi istentiszteleten a hangszer ma már nem használják, esküvők alatt azonban időnként igen. Állami ünnepeken, azaz Franciaország nemzeti ünnepein is szól az orgona.

Magában a zsinagóga épületében található egy szefárd imahely is, és a harmadik emeleti szinten az egyiptomi zsidóság szertartási rendje szerint is imádkoznak. Hétköznaponként tíz-tizenöt férfi *davenol* a templom kicsiny imatermében, sabbatkor kb. kétszázan. A helyi vezetők elmondása szerint *jámim norám*-kor, tehát a nagy ünnepeken, hozzávetőlegesen há-

romezer ember látogatja a párizsi zsidóság szellemi, vallási központját, a Rue de la Victoire-on lévő zsinagógát.

A zsinagóga mögötti belső téren emlékoszlop hívja fel a figyelmet a két világháború zsidó vértanúira. A hősökre, az ellenállókra, illetve a mártírokra, akik zsidóságukért vértanúságot szenvedtek.

1980-ban terrortámadás helyszíne volt a Rue de la Victoire zsinagógája, és azóta a városi rendőrség biztonsági szolgálata és izraeli biztonsági emberek is őrzik.

Az imádság háza, a helyi oktatás egyik jellegzetes központja, az országos jellegű protokolláris események helyszíne, a folytatatlanság szimbóluma a Louvre és az Eiffel-torony mellett a Szajna-parti város zsidóságának e reprezentatív épülete.

Gilles Uriel Bernheim, Franciaország országos főrabija, aki korábban a párizsi nagy zsinagóga rabbija volt, egy interjúban azt mondta: „Ez az épület a mai francia zsidóság szimbóluma. Ötvözi az ortodoxia meg- és fenntartó képességét és a vallási liberalizmus integrációs jeleit.”

DEUTSCH GÁBOR

Békét hozó asszonyok

Részlet a Ráv Teitelbaumok krónikája sorozatból

Ráv Zelman Léb máramarosszigeti rabbi vonakodás és hosszú vívódás után halálos betegesen meghagyta utódjának, hogy csatlakozzanak az ortodox hitközséghez. A fia teljesítette apja testamentumát; amikor ezt bejelentették, a gazdag és terjedelmes Kahána család feje az asztalra csapott: nem és nem. Erre kitört a háború Szigeten.

A chászid udvarok közötti rivalizálás, ideológiai különbségek – például a szánzi és a sadagórai udvarok között – elég gyakoriak voltak. A szigeti háború teljesen eltért ettől. Semmi ilyesmiről szó nem esett. A Kahánok nem akartak az ortodoxiához csatlakozni. Ideológiai viták nem voltak. Érveik: a pesti ortodoxok nem elég vallásosak. Sok közöttük a borotvált. A Kahánok viszont superortodoxok. A csatlakozási nyilatkozatot ők nem írták alá. Ha mégis ott a nevük, akkor azt hamisították. A chászidoknak legyen őrök hitközségük, mert a központi üdön gazdálkodása ellenőrizhetetlen, és gyanúra is ad alkalmat. *Reb Lipe* Szigeten megszüntette a népiszkolát, az elemít, mert mint mondta, a chéder mindent pótol. Ezzel szemben az ortodoxok a polgári oktatást, tehát a nyolc osztály bevezetését szorgalmazzák. Még jó, ha neológ módra nem vezetik be mindjárt a gimnáziumot. A vita jó dolog. Három hitközség közül szabadabb a választási lehetőség.

Ráv Lipe Teitelbaum ellentáborának véleménye. A megboldogult *Zálmán Léb*, Lipe apja, a halálos ágyán azért szorgalmazta az ortodoxiához való csatlakozást, hogy az igen jelentős szigeti közösség erősítse a kongresszusiakkal szemben a hagyományt őrző ortodoxok táborát. Olyan vallásos nagyságok csatlakoztak, mint az olaszliszkai, munkácsi, huszti, és még a sor folytatható. A pozsonyi bölcsek is őket támogatja. Igaz, többnyire askenáziok,

de azok is a Tóra pontos követői. A csatlakozó nyilatkozat nem hamis. A népiszkolát továbbra sem helyesli a szigeti rabbi. A gazdálkodás hitelességét csak akkor szabad kétségbe vonni, ha erre bizonyíték is van. Különben ez rossz szó, losün hare. A vita, a pilpul, csak a szent iratok értelmezésére vonatkozik. Ha hitközségek között zajlik, csak az ellenségnek jó. A három hivatalos hitközségre a kormányzat nem adott engedélyt. Ilyen bejegyzés egyszerűen nincs. (Megjegyzés: 1884 körül vagyunk, csak 1928-ban adtak rá engedélyt.) Arra van mód, hogy egyik hitközséghez se csatlakozzanak, status quo ante módra. De ezt a Szent Gyülekezet átkokkal és eltiltással sújtja, mert a hagyományörzők táborát gyengíti. Rosszabbak, mint a neológok, vagy mint ahogy Debora mondta, nem segítettek a Sziszera elleni harcban. Két hithű vallásos közösség csak arra jó, hogy egymás ellen kijátsszák őket a hatalmasok.

Maga a viaskodás is groteszk volt, hiszen kaftános állt szemben kaftánossal, strámlis strámlissal. Kik tartoztak Szigeten az egymással csatározó táborhoz? A Kahána család gazdag és a gazdasági életben tekintélyes tagjai, mint a kormány kegyencei. Ők háromszáz embert foglalkoztattak közvetlenül, közvetve ennél sokkal többet. Ezen érintettek természetesen a Kahána családot támogatták. A másik táborban is voltak gazdasági potenciálok. De a vallásos beosztottak, funkcionáriusok, sajchetek, kántorok, előimádkozók, tanítók, koldusok, kegyelemkenyér-ellenőrök, mind idetartoztak. Valamint az egyszerű emberek – iparosok, kereskedők, földművesek – természetesen tartották, hogy ha a rabbi Ráv Lipe, akkor mögötte kell felsorakozni. Így lényegében kiegyenlített volt a mezőny. A háború első szakasza a hivatalok között zajlott. Le- és feljelentések, beadványok, bí-

rói határozatok és ellenhatározatok követték egymást. Ez a harc befucscsolt, ugyanis bizonyára véletlenül kigyulladt az irattár, a múlt elveszett. Minden fontos papír, anyakönyvi bejegyzés, chevra-könyv a láng martaléka lett. Sem ide, sem oda nem maradt bizonyító erejű irat. Eldurvult a harc. Előbb a rossz szó mesterei, a rágalmozók, a bál losün harek feketítették be még a legtisztább embereket is mindkét oldalon. Kíméletlenül leleményesnek bizonyultak. Röpiratokat gyártottak, naponta többet is; meg kell mondani, Reb Lipét nem bántották, mert ő chászid szokás szerint apját követte a trónon, azért hívták el Técsőről, így az ő megszégyenítéséig egyik fél sem jutott el. A Kahániaknak lehetett volna rabbi-jelöltje, *Jidele Modern*, de ő nagyon szerény, a tudományok élő ember lévén, nem vágyott vezető rabbi címre. Egyébként a legendás sátoraljaúj-hegyi *Mojse Teitelbaum* még élt, támogatta a tehetséges fiatalembert, az ő közvetítésével házasodott be a Kahána családba. A rabbi lányait inkább jámbor világiakhoz adták szívesen, hiszen az anyagi háttér szükséges az élethez. Fiaikat viszont csak rabbi lányaihoz házasították, hiszen a generációk így maradhattak meg. Előfordult, hogy valaki Reb Lipe táborából szemtől szemben megsértette a jámbor életű Szaplonczi (*Szpínker*) rabbit, Lipe haragját a bál losün hare – a rossz szó mestere – nem kerülte el, mert a határt ismerni kell. A rossz szó mestere „kitüntető” címet akart kiérdemelt, az viselte mindkét közösség megvetését, de azért munkájukat igénybe vették.

Azonban a papír és a szó nem segített, nem oldotta meg a problémát, következett az ököl. Faluhelyen előfordult, hogy a Tóra örömmünepén a kormenét előkelő helyéért vagy a három jelképes völgyény tisztelt öltre menjenek a kedves hívek. Szigeten azonban minden szombatán divattá vált a párharc. A nagytemplomot mind a két fél használta. Gábéja – szertartásvezetője – mind a két félnek volt. Ha az első felhívott nem a Kahána familia tagjai közül került ki, a befejező nem az ellentáborból

(Illusztráció)

jött, bizony a hangoskodás nem csitult el. Az egyik szombaton a nyitott tekeres előtt bizony verekedéssé fajult a rivalizálás. A Tórárt testével védte néhány jámbor ember, természetesen Reb Lipe, valamint Reb Modern is. Ezért nem került a földre, sőt, nem is érintették meg. De azon a délelőttön nem olvastak belőle. Úgy került vissza a szekrénybe. Míg el nem fáradtak, csépelelték egymást, a templomot a polgármester zárta be fejcsóválva.

Úgy látszott, a csatát a tekintélyes Kahána család nyeri, mert a viznyici udvarral rokonszenveztek, de *Ráv Viznyicer*, mélyen elítélve a történeteket, nem avatkozott a szigeti csetepatéba. Viszonylag fiatalon meghalt, és a fia annyiban segített, amikor átvette a rabbiszéket, hogy sajchetet, rituális vágót küldött Szigetre. Megkezdődött a városban a legrosszabb, amikor egymást kizáró két hechser – engedély – van érvényben. Ki vásárol itt, ki vásárol ott. Mind a két fél a másikét szidalmazza. A rossz szó mesterei viszik a hírt: ez az ember nem jámbor, mert a vizsálykodó a Kahániak engedélyével eszik. A másik nem jámbor, mert megelégszik az ortodoxia engedélyével. A csetepatének a hivatal és az asszonyok vetettek véget. A viznyicieket, mert nem magyar állampolgárok, kiutasították az országból. Ezt tette a

hivatal. Az asszonyok meg összebeszéltek, ők nem vitatkoznak. A férfi indulatosság nem dolguk. Nem értik, zsidók miért vitatkoznak egymással, nevétségnek kitéve. A rabbi a városban Ráv Lipe Teitelbaum, az ő engedélyét vegyék figyelembe. Egyszeresen az egész városban. E mozgalomhoz az asszonyok túlnyomó többsége csatlakozott. Előfordult, hogy a Kahánék házában ünnepséget vagy szombati lakomát tartottak igen bőséges kiszolgálással, ha férjürem azon részt vett, megkérdezték, amikor hazajött: mit ettél ott? Talán szefárd húst? A férj fogadkozott, hogy hozzá nem nyúlt. Nagyszerű, mondta az asszony. Akkor hozom a vacsorát, az aludtjejet. Hús után a jámbor ember hat órán át nem nyúlhat tejes ételhez. A férj gyomrára hivatkozott, összehordott hetet-havat, a végén csak elárulta az igazat, hogy evett a húsból, és fogadkozott, hogy máskor nem teszi. Így helyreállt a rend Szigeten. Győzött Reb Lipe Teitelbaum. Megmaradt, sőt, erősödött az egységes ortodoxia. A Kahániakat vigasztalta az üzleti siker. Békét teremtő asszonyok milyen jó, hogy vannak a világon. Hallgatni kell rájuk, a Szentírás is erre int: „hallgass Sárára”. Mert bizonyos akkor hosszú életű leszel a földön, és a vizsály elkerüli házat, városodat.

Akkor halálmenet, most életmenet

A Nemzetközi Élet Menete Alapítvány idén is megemlékezést tartott a holokauszt áldozatairól Auschwitzban, amelyen a szervezők meghívására részt vett *Rogán Antal* parlamenti képviselő, polgármester, aki a 18-as barakknál mások mellett beszédet is mondott.

A Magyarországi Élet Menete Alapítvány minden évben elzarándokol Lengyelországba. A mintegy száz fő, köztük nem zsidó iskolák hallgatói, valamint roma gyerekek, végigjárta a tábor különböző részeit, a krematóriumot, a vesztőhelyet, az akasztóhelyet, majd köveket helyeztek el, így emlékezve az elpusztítottakra.

A magyar barakknál *Gordon Gábor*, az alapítvány vezetője köszöntőjében elmondta, hogy sok évvel a

Auschwitz

Rogán Antal hangsúlyozta, hogy az auschwitz-birkenauai tábor az embertelenség megtestesítője, ahol

iparszerű megsemmisítések zajlottak. Ezek az események felfoghatatlanok voltak a maguk idejében, és azok idestova három emberöltő után is. Felidézte a vasárnap boldoggá avatott *II. János Pál* pápa éppen Auschwitzban mondott szavait, amelyek szerint a meggyilkoltak szörnyű sorsa a jelképévé vált annak az eltévelyedésnek, amelybe az ember sodródhat, ha Istentől elfordul. A holokauszt ebben az értelemben az egész emberiség számára érvényes példázattá vált, mert ebben a történetben világosan kettévált a jó és a gonosz.

A polgármester szólt arról is, hogy a jelen helyzetben „kettős feladatunk van: fenntartuk azt az erkölcsi rendet, amelyben ez a népirtás többé nem ismétlődhet meg, hiszen maga a népirtás az érvényes erkölcsi rendnek mond ellent, másrészt emlékeznünk, küzdenünk kell azért, hogy mindez természetesen soha többé ne térhessen vissza”. Rogán szerint eb-

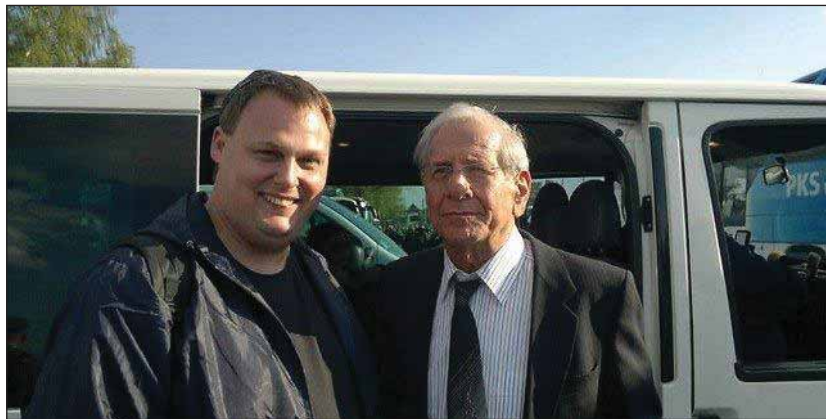
azt emelte ki, hogy a magyar történelemnek Mohácsnál nagyobb temetője Auschwitz. Az ártatlanul meggyilkoltak tudása, tehetsége, szorgalma, derűje, alkotásuk piciny és nagy ha-

gyatéka roppant hiányzik az utódok, a társadalom életéből. „Jó volna megfogadni: soha többé Auschwitzot!” Hozzátette, hogy az Élet Menete a remény nagyszerű záradékata. „Mert tudjuk: aki ezt a tábort akár egyszer is látta, az már pontosan megérti az emberi sors lényegét. Ugyanis Auschwitz a pusztítás és a pusztulás szinonimája.”

A beszédekét követően *Fábián Natalit*, a Scheiber Sándor-iskola tanulója versmondással folytatta a megemlékezést.

Forgács János a túlélők nevében mesélte el személyes történetét, melyt a jelenlétük nagy érdeklődéssel hallgattak végig.

Végül a 600 ezer magyar áldozat emlékére a 6 gyertyát meggyújtotta: *Forgács János* a túlélők nevében; *Rogán Antal* és *Zoltai Gusztáv*; *Altman Luca* és *Meggyes Péter* a Scheiber Sándor-iskola fiataljai nevében, valamint *Orsós Attila* a roma fiatalok nevében; *Meir Zohár* és *Ró-*

Gordon Gábor és Chaim Topol

ben a jövő generációinak különösen nagy a jelentőségük, hiszen most még köztünk vannak a holokauszt túlélői, de 10-15 év múlva túlélők már nem lesznek, csupán a mostani nemzedékek adhatják tovább a táborokban történtek borzalmát az utódainknak.

A megemlékezésen Zoltai Gusztáv

nai Oren Slomó az izraeli fiatalok nevében; *Tibor Tóth* a Szlovák és *Mohamed Szamer Ahmedet* (aki egyébként libanoni származású) a Cseh Köztársaság küldöttségének nevében; *Vadász Éva*, *Fekete Orsolya* és *Hédi Fanni* az Élet Menete Alapítvány nevében.

Miután *Verő Tamás* rabbival közösen elmondtuk a kádist, mi is csatlakoztunk a nemzetközi csoportokhoz, és a sófár hangjára elindultunk a birkenauai tábor felé.

Ott *Chaim Topol*, a Hegedűs a háztétön főszereplője szólt az egybegyűltekhez, majd *Meir Lau*, a jeruzsálemi *Jad Vasem* Intézet elnöke, Izrael volt országos főrabbija emlékezett meg az áldozatokról.

Benjámín Netanjahu izraeli miniszterelnök és *Steven Spielberg* amerikai filmrendező videóüzenetben köszöntötte a közel 9000 zarándokot.

Birkenauból a magyar küldöttség azonnal indult vissza Budapestre. Másnap a kora hajnali órákban érkezünk meg a Dohány utcai zsinagóga elé.

Kovács Péter
Szeged

Tallózás egykori zsidó újságokban

Francia könyv a zsidókról (1.)

Les Juifs, magyarul: A zsidók címmel vastos, mintegy 340 oldalas könyv látott napvilágot Párizsban a Plon kiadónál 1937-ben. A Libanon folyóiratban, az 1938. augusztus–szeptemberi számban *Szegő Endre*: Francia könyv a zsidókról című dolgozatában írt róla. Az abban található esszék és tanulmányok 15 különböző szerzőtől valók, akiknek névsorában megtaláljuk *P. Claudel*, *E. Mayer*, *R. Dupuis*, *J. Maritain*, *P. Gastinaud*, *A. Mandel* és mások nevét. „A szeretet is, a gyűlölet is elvakít – így kezdi tanulmányát a szerző. – Arról, akit túlságosan szeretünk, vagy nagyon gyűlölünk, nem tudunk tárgyilagos képet alkotni.” A hasonló címen megjelent Konrad-kötetet nemrég mutattuk be olvasóinknak. „Ez az örök kérdés: mire vagy képes a másikkal szemben? Mit bírsz megtenni érte, vagy ellene?” (*Konrad György*) Az egyik a holokauszt előtt, a másik évtizedekkel az után íródott. Választóvonal, élet vagy halál mezsgyéje...

Tacitus óta divat a zsidókról írni, már a cím nyersségével is jelezve a kíméletlenséget, és ha eltekintünk az ókori történetíró zsidókról terjesztett ostoba és gusztustalan rágalmaiktól, el kell ismernünk, hagyományt teremtett. „A zsidót páratlan történelme folytán sokkal több gyűlölet támada, és sokkal több szeretet védte, semhogy bárminő perújrafelvétel ismeretlen vitaanyagot vehetne a felszínre” – folytatja a szerző, és ebben vitatkozunk kell. Az évezredek „perben” a vádirat mindig újabb és újabb dolgokat hozott. „Amikor a varsói gettóban bevezették a lóvasutat, a megszálló hatalom lapjában megjelent egy cikk, amely »bizonygatta«, hogy az intézkedés célja a gettóban a zsidó faj szelleméhez való alkalmazkodás volt, mivel a lóvasút sokkal inkább megfelel a keleti természetüknek, mint a villamos vasút.” (*Leszek Kolakowski*)

Az antiszemitizmusnak társadalmi harcok, katasztrófák, vereségek, erkölcsi és anyagi összeomlások idején felbecsülhetetlen értéke van... A középkorban a járványokért, kútmérgezésekért a zsidókat okolták. Nincs olyan képtelenség, ami az antiszemiták szemében esztelennek tűnne. Érveik gyakran nevelésesegek, csak legyen, aki nevetni tud rajtuk. Akinek van kedve nevetni ezeken a dolgokon, az végigröhögheti a Mein Kampfot is, Hitlernek az alsóbbrendű faj iránt érzett személyes gyűlöletének „bizonyítékát”, valamint azt a kétségbeesett erőlködést, mellyel a Führer származásának homályos pontját takargatni igyekezett. „Indokolt arra a következtetésre jutnunk, hogy nem tudjuk – és valószínűleg nem is fontos –, hogy Hitler nagyapja valóban zsidó volt-e. Az viszont biztosnak tűnik, hogy Hitler úgy gondolta, hogy az lehetett. [...] Miért érdekelték annyira ősei? Talán azért, mert szorongva remélte, hogy megbizonyíthatja tiszta árja voltát, vagy azt, hogy legalább annyira árja, amennyire azt a saját faji törvényei előírják.” (*R. G. L. Watte*)

A kötet négy részre oszlik, ilyen alcímekkel: 1. Antiszemitizmus; 2. Magyarázatok; 3. Egy föld, egy nép?; 4. Izrael drámája.

„...[A] francia közönség szeme az más tárgyhoz szokott, az talán beleképzelekedik annak az ijesztő részletességgel kidolgozott vádiratnak, és annak a nem kevésbé találkozó védekezésnek a látványába, amely ehhez a szóhoz: »zsidó«, elválaszthatatlanul társként ragasztotta hozzá a másikat, hogy »kérdés« – nálunk ez már szervezetünk mérge és ellenmérge” – írja *Szegő Endre*. Az egyik oldalon beindult tépelődő, önmarcangoló meakulpázásra, „mert az apák ügye, az emancipáció erkölcstelen volt” (*Pap Károly*), nincs megfelelő válasz...

Emile Mayer ezredes felvázolja az antiszemitizmus történetét a francia forradalomig. Egy német katolikus pap pedig, a náci Németországban uralkodó állapotok miatt nevének elhallgatása mellett, szégyenkezve áll a „véres titok”, az antiszemitizmus előtt. *René Dupuis* fészkében, Németországban vizsgálja az antiszemitizmus fenevadát. „Azokkal a vádakkal, melyek a zsidóságban szinte már nem is emberek, hanem egy vad hitrege szörnyeit látják, nem foglalkozik. [...] Olyan hatalmas megrázkódtatások idején, amilyen a Ruhr-vidék drámája volt – idézi Dupuis a szerző –, nincs természetesebb dolog a bűnbakkezesésnél. A zsidókat ugyan nem lehetett igazságosan felelőssé tenni a háború elvesztéséért, és annak következményeiért, de minthogy teljes jogegyenlőségük aránylag friss keletű elnyerése óta túl nagy feltűnést kelte vettek részt a társadalmi életben éppúgy, mint a politikában, s minthogy szerepük különösen a marxista megmozdulásokban volt jelentékeny, könnyen megszületett ellenük a vád: defetisták” – fejt ki Dupuis.

Hitlernek a zsidókérdés felszítására azért volt szüksége, mert német nemzeti politikájának csak a „faj” fogalmának elembevitelével tudt kézzelfogható privilégiumokat adni. „Az az elmélet, hogy a német nép szereztesztelenségét egy betolakodott idegen faj okozza, megszabadította a németeket kínzó kisebbségi érzésüktől.” A zsidók alsóbbrendűségét harsogó faj elmélet nevelés tárgya is lehetne, ha milliók halálát nem okozta volna. Magyarországon a huszadik század elején színre lépett tudományos lángelmék egész sora az „alsóbbrendűvé” degradált fajnak, a zsidó közeposztálynak köreiből jött. Az amerikai tudósvilágban ufóknak nevezték őket, mert szellemi teljesítményeik alapján akár egy idegen civilizációt is képviselhettek...

Az első rész legszebb tanulmányát *Jacques Maritain* katolikus gondolkodó írta „A lehetetlen antiszemitizmus” címmel. Maritain katolikus hittudományi alapon áll. Megcsodálhatjuk gondolatmenetének hibátlan tisztaságát, ihletettségét és lelki emelkedettségét. „Aki meg akarja oldani a zsidókérdést, az a világ mozgását próbálja megállítani – írja Maritain. – Az antiszemitizmus »lehetetlen« már ti. az igaz keresztény számára. Hogy olyan különleges sorsú és küldetésű nép gyűlölésére, amilyen a zsidó, mindig akad ürügy, az természetes. De ez nem változtat azon, hogy az ürügyek igazságtalanok és hitványak.” Véleménye szerint „a zsidóknak tulajdonított bűnök és hibák megtalálhatók más népekben is, viszont a zsidóknak több nagy erényük van, mint nagy hibájuk: emberség, nagylelkűség, jóság, ritka értelem, ritka odaadás eszmék iránt. Ámde a zsidógyűlölet szólalmainak aljassága már önmagában is arra vall, hogy itt valami mélyebb, valami titokzatos dologról van szó”. És valóban, Maritain tünődései közben arra a következtetésre jutott, hogy a zsidóság tudományosan szemlélve nem faj, nem vallás, nem nép, nem nemzet, hanem misztérium. A világ, az Egyház és Izrael hármas kapcsolatából alakult ki az emberiség központi drámája, a megváltás eszméje... – olvashatjuk a Libanon című zsidó tudományos folyóirat 1938. évi augusztus–szeptemberi számában.

(folytatjuk)

Magén István

Zoltai Gusztáv

második világháború után, amikor már minden fontos dokumentum napvilágra került, még mindig vannak, akik tagadják a holokausztot. Sőt, minél messzebb kerülünk időben a véskorszaktól, annál többen lesznek azok, akik igyekeznek kétségbe vonni mindazt, ami a koncentrációs táborok és a gettók poklában megtörtént. Nekünk, fiataloknak, a mártírok leszámazottainak, kötelességünk megőrizni hőseink emlékét, és rádöbbeneni embertársainkat az áldozatok mérhetetlen szenvedéseire. Szent kötelességünk gondoskodni arról, hogy ne aludjon ki az az örökmécses, amely bent a szívünkben ég! Kötelességünk elmesélni utódainknak azokat a szörnyűségeket, amiket hallottunk nagyszüleinktől, mert talán mi vagyunk az utolsó olyan generáció, amelyik még az ő szájukból hallhatta a fájdalmas történeteket! Igen! Sajnos mindössze pár év, és nem lesz élő tanú!

Azt is el kell mindig mesélni, hogy kik voltak azok, akik ezt tették, és harcolni kell, összefogva minden józanul gondolkodó emberrel, hogy ez soha többé ne fordulhasson elő!

Ez az Élet Menete Alapítvány üzenete Magyarországhoz és a világhoz!

Ezt követően *Rogán Antal* polgármester és *Zoltai Gusztáv*, a Mazsihisz-BZSH ügyvezető igazgatója emlékezett.

APRÓHIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, házi orvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Fogorvosi rendelém címe: XIII., Szt. István krt. 4. III. 1. Tel.: 320-4778, 06-20-496-2223, dr. Virág Péter.

Örömmel tudatjuk, hogy a Rabbitestület és a Mazsihisz vezetősége megállapodott David Goldberg mohéllal (Németország), aki zsidó fiúgyermekek körülméletét vállalja. Amennyiben az Ön családjában ilyen szimchá (öröm) van, kérjük, jelentkezzen a Rabbiságon a 413-5580-as telefonszámon vagy a rabbitestulet@mazsihisz.com e-mailen keresztül, hogy a gyermekét Ábrahám szövetségébe felvehessük.

Tóratekercsek, ifilinek és mezűk számítható ellenőrzése és javítása. Farnadi-Jerusalími Márk. Telefon: 06-70-932-8275, e-mail: sofer@sofer.hu, weboldal: www.sofer.hu

Kiadó Bp. I., Attila úton 81 m²-es, kétszobás, összkomfortos lakás. Érdeklődni lehet munkaidőben a 413-5500/128 telefonon.

Kiadó Bp. VII., Thököly úton 81 m²-es, kétszobás, összkomfortos lakás. Érdeklődni lehet munkaidőben a 413-5500/128 telefonon.

Diplomakötés (aranyozás héber betűkkel), naptárkészítés, színes nyomtatás. Koós Erika, +36-20-314-3131, terezy nyomtatás@gmail.com

Szép környezet, jó levegő. Pátyon 3,5 szobás lakás (kert, pince, beépíthető padlás) áron alul eladó, esetleg kiadó. 19 millió Ft. +36-20-912-3343.

Manikűr, pedikűr. Hívásra hához megyek. 06-20-551-4580.

Végszínházhoz közel turistáknak lakás kiadó. Tel.: 06-30-346-2223.

Újlipótvárosban garzonlakás turistáknak kiadó. Tel.: 226-4109.

KASTÉLYOK BERENDEZÉSÉHEZ vásárolok nagyméretű, kisméretű festményeket, **EZÜSTTÁRGYAKAT**, 12 személyes evőeszközleletet, cukordobozokat, gyertyatartókat, tálcákat stb., Kovács Margit, Gorka kerámiát, herendi, meissenzi, Zsolnay porcelánokat, régi álló, fali, asztali díszórákat, antik, barokk bútorokat, tabernákulumot, szekreteret, reneszánsz dolgozószobát, bronz-, fa-, márványszobrokat (hibásakat is). Teljes hagyatékért első vevőként a legmagasabb árat fizetem, **KÉSZPÉNZBEN**. Díjtalan kiszállítás, értékesítés, vidékre is. **ÜZLET: I. KER., BATTYÁNY U. 10. 201-6188, 06-20-323-4104.**

Antikvitás vásárol: festményeket, bútorokat, porcelánokat, díszórákat, csillárokat, ezüsttárgyakat, (evőeszközöket), ékszerket, bronzszobrokat, Zsolnay kerámiákat, könyveket, stb. Teljes hagyatékot, díjtalan kiszállással. Tel.: 06-30-462-8883.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja

1075 Budapest, Síp u. 12.

Telefon/fax: 322-2829

E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu

Főszerkesztő:

Kardos Péter

Olvasószerkesztő:

Gábor Zsuzsa

Kiadótulajdonos:

Mazsihisz

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 3120 Ft

Külföldre 5760 Ft/év

USA és Izrael: 6240 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUB

IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap

Üzletág, előfizethető a kiadónál.

Postacsekk: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(80)-444-444-es ingyenes zöldszámon.

Szedés: WolfPress Nyomdaipari Kft.

Nyomtatás:

VESZPRÉMI NYOMDA ZRT.

ISSN 0133-1353

Programajánlat

MÁJUS-JÚNIUS

Budai Mieve Klub
(II., Frankel Leó út 49.)

22. (vasárnap) lát báomer
29. (vasárnap) 18.00: Vendégünk Karl Pfeifer, az egyik legismertebb európai antifasiszta újságíró

31. (kedd) 16.00: WIZO-ülés
Június 5. (vasárnap) 18.00: Sorozat Popper Péter előadásából. IV. rész: Chászid legendák

Állandó programjaink:
Keddenként Breshit felnőttoktatás, előadó: dr. Balázs Gábor. Téma: A zsidó élet ciklusai és a zsidó hit alapjai.

Csütörtökönként 18.00 órától Frankel Baráti Kör. Csevegés, társasjáték, kártya, sakk. Várjuk új tagok jelentkezését!

Péntekenként zenés szombatfogadás és talmud-tóra oktatás gyermekek részére. A foglalkozást Ungár Judit és Simonyi Anna talmud-tóra tanárnők tartják. Információ: 06-30-508-5088.

Homlokzatok, irodák, lépcsőházak festését, kőművesmunkáit, padlások, pincék takarítását vállalom. 06-70-216-0234.

Szentendrén, Budapesttől 23 km-re, jó közlekedésnél, üdülőövezetben kétszintes téglapalota kerttel, nagy terrasszal, garázzsal, pincével, telefonnal, kábeltelevízzel, biztonsági berendezéssel, esetleg teljes berendezéssel és felszereléssel 17 millió Ft-ért eladó. 06-30-446-4678.

Ha nyár, Izrael. Önkéntes munka Izraelben 2011. június 13-tól július 4-ig és július 4-től 24-ig. Jelentkezés: Iljano@freemail.hu, vagy 06-20-233-8454. Deutsch János.

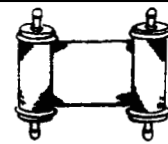
HÁZASSÁG

21 év tapasztalattal várom önt, amennyiben társra vágyik. Az emberi sorsok segítése, a társkeresés számomra hivatás. Nyugdíjasoknak kedvezmény. Elérhetőségeim: Györgyi asszony, 326-5989, reggel 8-10-ig, este 20-22-ig. E-mail: gyorgyi.asszony@gmail.com

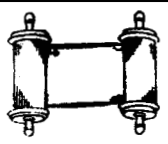
Mártír-istentiszteletek 2011

Május 22. Sárbogárd	12.00	temető
Május 29. Mosonmagyaróvár Baja Nagykanizsa	14.00 11.30 10.30	temető Ady E. könyvtár zsinagóga, temető
Június 5. Cegléd Kispest Kisvárd Devecser Pásztó	11.00 11.00 14.00 11.00 10.00 10.30 11.00	temető temető Vasvári P. u. temető zsinagóga emlékmű temető
Tata Tatabánya Zalaegerszeg	10.00 13.00 10.30 12.00	temető temető zsinagóga temető
Június 12. Eger Révkörmör Gyöngyös Kápolnásnyék Székesfehérvár Kiskunhalas Kecskemét	14.00 10.30 11.00 16.00 11.00 11.00 14.00	temető temető temető temető temető zsinagóga temető
Június 19. Ács Balassagyarmat Esztergom Kiskőrös, Kecel, Solvadtkert Nagygyőr Nagykát Nyíregyháza	14.30 11.00 11.00 14.00 17.00 10.30 10.00 11.00 11.00	emlékmű temető temető Frankel-zsinagóga emlékmű temető emlékmű temető temető
Szécsény Tótkomló	11.00 15.00	emlékmű
Június 26. Békéscsaba Hódmezővásárhely	15.00 16.00 17.00	Széchenyi-liget temető zsinagóga
Gyula Kaposvár	12.00 10.00 11.00 11.30	temető zsinagóga emléktábla-koszorúzás emlékmű
Miskolc Salgótarján Szolnok Szeged	11.00 11.00 14.00 10.00 11.00	temető temető zsinagóga holokauszt-emlékmű zsinagóga
Vác Veszprém	10.00 10.00	zsinagóga temető
Július 3. Dabas Dombóvár Debrecen Győr Jánoshalma Jászberény Keszthely Nagykőrös Pápa	13.30 14.00 10.00 11.00 11.00 11.00 11.00 11.30 10.00 15.00	temető temető temető temető zsinagóga temető zsinagóga zsinagóga zsinagóga zsinagóga temető
Pécs Sátoraljaújhely Szombathely Tapolca	10.30 14.00 11.00 13.30	zsinagóga temető temető volt gettó
Július 10. Sopron Karcag Szekszárd	11.00 11.00 10.30	temető temető, zsinagóga Illyés Gy. Főiskola E épület, Szent I. tér 15-17.
Július 17. Soroksár Pesterzsébet Csepel Újpest, Rákospalota, Pestújhely	9.30 10.15 11.30 18.00	temető temető temető újpesti zsinagóga

Kérjük olvasóinkat, hogy az időpontokat, helyszíneket rendszeresen kísérik figyelemmel, mert változás lehetséges!

IMÁIDÓK

Templomok	Péntek este Máj. 20.	Szombat reggel Máj. 21.	Péntek este Máj. 27.	Szombat reggel Máj. 28.
Hősök Frankel L. út 49.	18.00 18.30	9.30 10.00	18.00 18.30	9.30 10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	19.00	9.30	19.00	9.30
Vasvári P. u. 5. (Iubavicsi)	19.30	9.00	19.30	9.00
Thököly út 83.	18.30	9.00	18.30	9.00
Nyugati tér 3.	19.00	9.30	19.00	9.00
Bethlen tér 2.	19.15	9.30	19.15	9.30
Nagyfaluvas u. 4.	19.00	8.00	19.00	8.00
Rabbiképző-ORZSE (Békkocsis u. 2.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	20.10	8.00	20.20	8.00
Alma u. 2.	18.00	8.45	18.00	8.45
Kórház (Amerikai u. 53.)	17.30	7.30	17.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	19.00	9.00	19.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	19.00	9.00	19.00	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessseffy u. 23.	20.10	9.00	20.20	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		8.45		8.45
Lauder iskola (Budakeszi út 48.)	18.00		18.00	
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	18.00		18.00	
Vidéken				
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	19.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	19.50	8.00	20.00	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	19.50	8.00	20.00	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Füredő u. 1.)	18.30	10.30	18.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	18.00		18.00	
Szombathely	18.00		18.00	
Kaposvár (Bersenyi u. 14.)	18.00		18.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	18.00		18.00	
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	18.00		18.00	
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	18.00		18.00	

NAPTÁR

Május 20. péntek	Ijjár 16.	Gyertyagyújtás: 8.01
Május 21. szombat	Ijjár 17.	Szombat kimenetele: 9.18
Május 22. vasárnap	Ijjár 18.	Lág báomer
Május 27. péntek	Ijjár 23.	Gyertyagyújtás: 8.09
Május 28. szombat	Ijjár 24.	Szombat kimenetele: 9.27

Újholdhirdetés

Az Alapítvány a Szegedi Zsinagógaért kuratóriuma ezúton köszöni meg a 2009. évi személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlását. A támogatás összegét, a 67 fő által adományozott 1 millió 638 ezer 103 Ft-ot, kiegészítve egyéb adományokkal és támogatásokkal, a zsinagóga folyamatos rekonstrukciójára és az annak érdekében szervezett kulturális rendezvények támogatására használtuk fel. A 2011. évben is számítunk a 2010. évi támogatóink hozzájárulásaira a folyamatos rekonstrukció során.
Adószámunk: 18451621-2-06.

A Veszprémi Zsidó Örökségi Alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik a 2009. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány mint közhasznú tevékenységet folytató szervezet részére felajánlották. Az így kapott 45 438 Ft-ot a veszprémi kulturális örökség védelme alatt álló zsidótemető felépítvényeinek biztosítására és a temető gondozására használjuk fel, a kuratórium döntése alapján. Reméljük, hogy a 2010. évről beadott bevallásukban még többen fogják 1%-os felajánlásukat alapítványunk részére megtenni, amit előre is köszönünk.
Adószámunk: 18927467-1-19.

Kérjük, hogy adójának 1%-át a már 15 éve működő **CÓDOKO ZSIDÓ SZOCIÁLIS, NEVELÉSI és KULTURÁLIS ALAPÍTVÁNY** részére ajánlja fel. Alapítványunk a befolyt összeget zsidó szociális, nevelési és kulturális intézmények támogatására fordítja.
Adószámunk: 18049196-1-42.

Mazsihisz Szeretőkörhözért Közhasznú Alapítvány kéri, hogy személyi jövedelemadójának 1%-ról az alapítvány javára rendelkezzen.

Az alapítvány célja: A Mazsihisz Szeretőkörhözban a korszerű betegellátási struktúra kialakítása, az intézmény egészségügyi, rehabilitációs, ápolási tevékenységének támogatása, továbbá a kórház mindennapos működésének – a hitéleti követelmények megtartásának – folyamatos segítése.
Adószámunk: 18173503-1-42
Köszönjük a támogatását!

A Zuglói Talmud-Tóra Alapítvány Budapest, Thököly út 83., adószám: 18170696-1-42 továbbra is számít támogatásukra. Ami Önöknek csak 1%, nekünk sokat jelent a szociális, kulturális tevékenység támogatására.
Köszönettel: Kurcz Tamásné

1% FRANKEL

1 052 681 Ft adományukat, ami a Frankel Zsinagóga Alapítvány részére érkezett nagy tisztelettel köszönjük, és várjuk 2011. évi felajánlásukat.
Alapítványi adószámunk: 18114878-1-41

Köszönettel: Frankel Zsinagóga Alapítvány

Tisztelt Adományozó! Köszönjük, hogy az elmúlt években adója 1%-ával ortodox hitközségünket és iskolánkat támogatta. Kérjük, idén is legyen segítségünkre. A Magyarországi Autonóm Ortodox, Izraelita Hitközség technikai száma: 0107, másik számalával pedig támogassa az Amerikai Alapítványi Iskoláért Alapítványt, adószáma: 19700557-1-42.
Adományát előre is köszönjük!

A Krausz Tibor Emlékére Alapítvány szegény sorsú és/vagy kiemelkedően tehetséges zsidó fiatalok tanulását támogatja az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem és a Scheiber Sándor Tanintézetben. Kérjük, hogy adója egy százalékával segítse az Alapítvány munkáját.
Adószámunk: 18259292-1-43

A Pécsi Zsidó Hitközség Hagyomány Szociális Alapítványa ezúton köszöni meg a 2009. évi személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlását. A befolyt összeget kulturális és nevelési célra költöttünk.
Adószámunk: 19034834-1-02.
Köszönjük a támogatását!

Kodálytól a kocsmákön át a Concerto Ebraicóig

Egy különleges ember életrajza egy koncert kapcsán

Hír: Az Alba Regia Szimfonikus Zenekar 2011. június 6-án, 19.30-kor, Székesfehérváron, a Vörösmarty Színházban mutatja be Láng György nagyszabású hegedűversenyét, a Concerto Ebraicót.

Tulajdonképpen ki is volt Láng György?

1908. április 4-én született Budapesten, már korán megmutatkozott a művészetek iránti érzékenysége, a Zeneakadémián Kodály Zoltán tanítványa volt. Zenei tanulmányai mellett elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát is. Zeneszerzői diplomájával számos szimfonikus, kamara- és kórusművet komponált. Mindeközben már fiatalon folyamatosan jelentek meg zenei kritikái, írásai. Leginkább az Est-lapokban publikált, de találkozhatót a zeneértő és -szerető közönség Láng György nevével a Budapesti Hírlapban, az Újságban is egyaránt. Mindeközben már elkezdte a később nagy sikert aratott könyvét is A Tamás-templom karnagya címmel, mely Bach életét mutatta be.

Azonban Láng György zeneszerzői, zenekritikusi pályafutását megtörte a mind jobban faszálódó magyar örület.

Először egyre kevesebb megjelenési lehetősége lett, majd végül – számos más honfitársával egyetemben – személyes szabadsága került veszélybe. Volt munkaszolgálatos, volt légerlakó, a csodával határos módon került ismét vissza Magyarországra. Hazatérte után is úgy gondolta, hogy újból lehet komponálni, újra lehet írni. Nos, ő is kénytelen volt azzal szembesülni, hogy a régi világnak ő nem kellett, de az új világnak sem. Hiába írta könyveit, hiába mutatták be színműveit, mint a Két férfi az ágy alatt címűt, egyszerre csak el-

fogyott körülötte a levegő. Mint azt életrajzi könyvében megemlíttette, ehhez ő is kellett, de elsősorban az a kultúrpolitika, ami kiváltotta belőle a csökönyös ellenállást. Így nem maradt más számára, mint a különböző kórusok szervezése, irányítása. Az idősebbek talán emlékeznek a Dalolva szép az élet című film világára. Nos, Láng Györgynek ebben a világban kellett megélnie, családját, gyermekeit ellátania.

A kórusok szervezése mellett így kezdett elmerülni a pesti éjszaka világában. Presszóban, bárókban zenélt, a minősítő bizottság előtti „szereplésének” köszönhetően a legalacsonyabb kategóriában. Ezek az évek számtalan keserűség mellett számos élménnyel gazdagították pályafutását. Feljegyzései alapján készült el a halála után megjelent Te szöke gyerek című könyve is, mely nagyszerűen mutatja be az ötvenes évek Pestjét. Számos kiváló és kevésbé kiváló zenészrel került össze, rengeteg embert ismert meg, zseniális érzékkel mutatta meg őket. Azonban ez a világ sem volt más számára, mint cifra nyomorúság, egy idő után úgy érezte, ezt nem lehet tovább folytatni. Amilyen váratlanul vágott bele a kocsmazongorista létbe, ugyanolyan váratlansággal hagyta ott. Ez köszönhető volt annak is, hogy végre-valahára a könyvei befutottak, ahogy sikert ért el életének legfontosabb műve, a Concerto Ebraico is.

Ennek a művének a szülőszobája, ahogy a mostani koncert meghívóján is olvasható, a haláltábor felé robogó vagon.

1942-ben, egy téljélszakán, valahol, ismeretlen, vad tájakon kattogott a hosszú szerelvény. A marhavagonban összebújtak az áldozatok, mert mármár megfagytak a gyilkos hidegben. A felvidéki deportáltak mélyen vallásos csoportja még sötétedés előtt igyekezett valahogy rendbe szedni magát.

Ünnepnap volt, ezt akarták a lehetőségeikhez képest megtartani – néhány szem hideg főtt krumplics és fagyos sárgarépa volt az „ünnepi lakoma”.

Sokáig imádkoztak, halkán, mormolva. Majd a sötét vagonban egyszer csak zümmögés éledt: felzendült az „Él sánó habó” kezdetű örömelem. Mind nagyobb erővel zengett, zúgott, ujjongó ritmusa túlharsogta a kerekék kattogását, a háborút és a halált, amely felé robogtak.

A Vörösmarty Színházban rendezendő koncert védnöke Zoltai Gusztáv, a Mazsihisz ügyvezető igazgatója lesz. Mint az igazgató úr elmondta, azért is nagyszerű és egyben meghatározó, tragikus ennek a műnek a születése, hiszen Láng Györgyöt a dallam húzta vissza a fagyhalál szélére az életbe. Megragadta a zsidó rituális ének különös szerkezete, zamata, a bonyolult ritmusváltások sora és a tematika tiszta folklórt tükröző építése. Felismerte az erős hangnemi rokonságot a különböző tájakon honos arab népzenevel és az egész Kelet színes, túlfűtött dallamkincsével. Mindenki számára tanulságokkal szolgál a Concerto Ebraico, és ez a hegedűverseny különösen nagy jelentőséggel bír a mai világban is, üzenete érthető a mai Magyarországnak, a mai Európának egyaránt. A hazai zsidóság szervezetének, a Mazsihisznek kötelessége, hogy a maga módján segítse az olyan emberek emlékének, munkásságának megőrzését, mint amilyen ő volt. Ezért is támogatta a Hitközség a művész születésének 100. évfordulóján emléktábla felállítását, a hegedűverseny akkori bemutatását. Most is fontosnak tartottuk, hogy ez a koncert létrejöhön.

Mindenkit nagy szeretettel várunk a hangverseny szervezői, a Vörösmarty Színház, 2011. június 6-án, 19.30-tól Székesfehérváron, a Fő utcában.

Schmidt R. Vilmos

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Argentína

Sergio Bergman Argentínában élő, 49 éves konzervatív rabbi bejelentette, hogy indul az ország fővárosa, Buenos Aires főpolgármesterének megválasztásán. Bergman alapította a Memoria Activa (Élő Emlékezet) csoportot, amelynek tagjai hetenként rendszeresen tüntetnek a Legfelsőbb Bíróság épülete előtt, az AMIA zsidó közösségi ház ellen 1994-ben elkövetett, 85 halálos áldozattal járó terroristamerénylet tetteseinek méltó megbüntetését követelve. Bergman az Argentínai Izraelita Hitközség 1897-ben épült és 2000-ben műemlékké nyilvánított templomának a főbíróját, nevéhez kötődik a közösségi életet segítő Fundacion Judaica (Zsidó Alapítvány) létrehozása is. Választási propagandájának középpontjában az erkölcsi nevelés és a jogállamiság kérdése szerepel. Az elővárosaival együtt mintegy tizenkétfélmillió lakosú Buenos Airesben 180 000 zsidó él.

Görögország

Peszách előestéjén gyűjtogatás történt a Korfu szigetén lévő 17. században épült zsinagógában. A tűzben mintegy harminc imakönyv megrongálódott, de személyi sérülés nem történt. A helyszínre érkező tűzoltók megakadályozták, hogy a belső faszervezet is meggyulladjon. Két év alatt ez volt a harmadik hasonló jellegű támadás az országban. A szigeten jelenleg mintegy 150 zsidó él. Mose Konsztantisz, a Görögországi Zsidó Hitközségek Központi Tanácsának elnöke kijelentette, hogy „a közösséget aggodalommal tölti el a felháborító eset”. Az országban mintegy nyolcezer zsidó él.

Ausztria

A náci nézetek újraéledése elleni figyelmeztetésül az osztrák hatóságok elhatározták, hogy az egykori mauthauseni koncentrációs tábor épületeit felújítják. Az SS tagjai mintegy százezer deportáltat gyilkoltak meg a főtáborban, illetve a környező településeken lévő altáborokban. Mauthausen a holokauszt áldozatainak egyik emlékhelyévé vált, amelyet évenként több százezer látogató, köztük sok diák keres fel. A tervekben szerepel a tömeggyilkosságokat bemutató kiállítás létesítése és a soával kapcsolatos előadások szervezése. Maria Fekter osztrák belügyminiszter szerint „a program jelzi, hogy felelősséget vállalunk a náci rendszer áldozatainak emlékének megőrzéséért”. Az emlékhely „figyelmeztetést jelent a türelmetlenség, a fajgyűlölet és az antiszemitizmus ellen is”.

Hollandia

Hollandia német megszállás alóli felszabadulásának 66. évfordulója alkalmából a „Május 4-5 Emlékbizottság” felkérte azokat az amszterdami háztulajdonosokat, ahol korábban zsidók laktak, hogy néhány napig jelöljék meg az épületeket. A szétosztott plakátok szövege: „Ez egyike volt annak a 21 662 háznak, ahol a második világháború idején elpusztított zsidók laktak.” A bizottság honlapján megtalálhatók az elhurcoltak adatai. Az ötlet Frits Rijksbaron médiaszakértőtől származik, aki új lakásba költözésekor rájött, hogy otthona korábban egy zsidó család tulajdonában volt. A holland zsidók hetven százaléka, 61 700 személy 1940–45 között a „végső megoldás” áldozata lett.

kovács

Olvasóink írják

Holokauszt-emléknap Győrben

Tisztelt Főszerkesztő Úr! Nagy tisztelettel köszöni a Fundamentum Általános Iskola és Gimnázium vezetősége az önkéntes segítségét, amivel hozzájárultak holokauszt-megemlékezésünkhöz.

Miután hangsúlyt adtunk a magyar irodalmat átszövő holokauszt témájú verseknek egy műsor keretében, megkapó és élő valóságképet nyervehetünk az önkéntes által delegált tanúságtevőktől.

A tanuló utólagos véleményéből kiderült, hogy meghatotta őket Einhorn Lászlónak, a Mazsihisz Komárom-Esztergom megyei megbízottjának és közösségük vezetőjének életszerű és természetesen elbeszélése a családjában átélte szenvedésekről. Képekkel illusztrált beszámolója bizonyára maradandó nyomot hagyott a fiatalokban.

Nem kevésbé imponált a hallgatóknak Asztalos Károly végzős rabbi atlatáható, diákok számára is érthető előadása, miután kádist mondott a mártírokról.

Aser Sharon képei közel hozták hozzánk Jeruzsálemet, és jó atmoszférát teremtettek, mintegy felkiáltójelet hagyva bennünk, hogy imádkozzunk a város békességéért. Sok újat tudtunk meg gasztronómiai dolgokról is, ráadásul gyakorlatban is kipróbáltunk néhány receptet.

A rendezvény szelíd, kedves hangulatban zajlott, emlékezve és emlékeztetve. Együtt koszorúztuk meg az

iskola oldalán található mártíremlékművet.

Végül, hogy közelségünk egymáshoz még nyilvánvalóbb legyen, játékos öszövétségi vetélkedővel zártuk együttlétünket, és a nyertesek jutalmat kaptak. Beszámolónk a halált szeretné közvetíteni önkéntes felé, és az esetleges jövőbeni együttműködésre való nyitottságot. Tisztelettel:

Borbély Ágnes
magyar nyelv és irodalom szakos tanár

Németh Zsolt
igazgató

Kérjük, segítse személyi jövedelemadója **1%-ával**

a ma már igen idős Jad Vasem-kitüntetetteket, akik 1944-ben életük kockázatásával zsidó üldözötteket mentettek meg.

Igaz Emberekért Alapítvány.

Adószám: 18040094-1-42.

Kérjük, hogy lehetősége szerint külön adománnyal is fejezze ki háláját a Jad Vasem-kitüntetettek iránt, a vézskorszakban keveseknél tapasztalt kimagasló emberségükért. Csekk napközben igényelhető a 341-1261 telefonszámon.

SPÁNN GÁBOR

Minden jó elnyeri... büntetését!

Családom, barátaim, ismerőseim már sokszor szembesítettek hibáimmal, de egy jó tulajdonságomat mindenki elismeri: ez a szerénység. Tekintettel arra, hogy valamirevaló újságíró megnevezi tudósításának helyszínét is, szerénységem okán nem kerülhetem el, hogy én is ezt tegyem. Átlag havonta egyszer belátogatok a Szeretetkórházba, és találmra kiválasztott 4-5 rászorulóknak adok egy-egy csomagot. Ebben általában friss gyümölcs, sós-édes sütemény található, függően a beteg diétájától. Az alanyokat általában a nővérek választják ki nekem rászorultsági alapon (olyanok, akiknek nincs hozzátartozója vagy ritkán látogatják). Vannak állandó „kuncsaftjaim”, akik várják a rendes havi ajándékot, és tudom, hogy ha a megszokott név nincs a javasoltak között, az legtöbbször azt jelenti, hogy az illető már elment arra a nagy útra, ahonnan még nem tért meg utazó. A legutóbbi körutamon katartikus élményben volt részem. A gondos nővér, aki ismeri szinte minden beteget családi viszonyait, étvágyát, egészségi és anyagi helyzetét, bekísért egy eddig nem látott idős nénihez. Én letettem éjjeliszekrényére az obligát reklámszatyrot, megkérdeztem, hogy van, kívántam jó étvágyat az apróságokhoz és gyógyulást a bajára. A szokásos „köszönöm, Isten áldja meg!” helyett a jó 80-as néni, összeráncolva Brezsnjevre emlékeztető szemöldökét, vészjósló hangszüllyal így szólt: Én téged ismerlek! Ránéztem infúziójára, és arra gondoltam, hogy talán növelni kéne benne az agyértágítókat. A néni zavartalanul és számomra meglepően folytatta: Te a Gabi vagy, a Vörösmarty 3/B-ből. Ekkor már megbántam az elmeállapotát kétségbevonó előítéletet, hisz valóban jó 60 évvel ezelőtt ott nőttem fel. Én a 3/A-ban laktam – folytatta a néni –, és jól ismertem anyádat, az áldott emlékü Zsaszát. Mit mondjak, sokat szenvedett melletted! Már óvodásként híred volt az utcában. Azt beszélték, hogy az oviban, ha nem voltak elég gyorsak ebédkor a társaidd, eletedt mindegyik elől az ebédet. Ezért lett lopótök a jeled! Kérdeztem volna, hogy erről kitől hallott, mert én ugye soha... – de ő zavartalanul folytatta. Kulcsos gyerek voltál. Anyád egész nap dolgozott, gürcölt, te nyakadban a lakáskulccsal rohagáltál az utcán, és tudom, hogy a lakásokatok bérbe adtad rossz vérű nőknek az Almássy térről, szobáztattál. Köpni-nyelni nem tudtam, és eszembe jutott a körgangos ház, ahol ha a szemébe két májkonzerv dobozát dobtuk ki a héten, már futótűzként terjedt a hír: a Spánnéknak megszaladt! Nem élhetett olyan szemérmelen nőszemély, és nem lehetett olyan bátor kuncsaftja, aki ide fel mert volna menni. Tudom, hogy tanultál – rikácsolta tovább a néni –, de az eszedet mindig rosszra használtad! Kérdeztem volna, hogy mire is gondol, de őt nem lehetett félbeszakítani.

Nem volt benned jó érzés akkor sem! Emlékszem, Sztálin halálakor zavartalanul snóbliztál az Almássy téren! Később láttam a nevedet tévében, újságban, először azt hittem, az a szöveg jön: a lakosság segítségét kéri elfogásához! Most pedig, miután anyádat kiütted a temetőbe, benősültél valami gazdag családba, ezekkel a vackokkal akarsz könnyíteni a lelkeseden?! És ezzel kiöntötte a paplanra a reklámszatyor tartalmát.

Gondolkodtam, mivel mentegessem magam, de ő erre nem adott időt. Tessék, nézd meg! Most is a legolcsóbb narancsot vetted, amiben több a mag, mint a lé, és ezt egyem én meg fog nélkül! Biztos vagyok benne, hogy ezt az egész vackot valahol elszámolod.

Hátráltam kifelé megszégyenülten a kórteremből, és már a kilincsen volt bűnös kezem, mikor utánam szólt: Olyan jól dumcsiztunk, mikor jössz megint?

Egy sokszínű politikusunk egyszer azt mondta: a hála nem politikai kategória.

Hát én nem vágyom politikai karrierre, de ezt módosítom: a hála nem kategória!!!